

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ТА
КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТАХ

рівень вищої освіти бакалавр

галузь знань 24 Сфера обслуговування

спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

освітньо-професійна програма Готельно-ресторанна справа

Силабус навчальної дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, за освітньою програмою Готельно-ресторанна справа.

Розробники: Пришляк Володимир Васильович, кандидат історичних наук, доцент.
Денисюк Василь Іванович, кандидат історичних наук, доцент.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології.

протокол № 1 від 03 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (проф. Баран В. К.)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристику навчальної дисципліни подано згідно з навчальним планом спеціальності у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	24 Сфера обслуговування, 241 Готельно-ресторанна справа, Готельно-ресторанна справа, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>90/3</u>		Рік навчання – <u>1</u>
ІНДЗ: <u>є</u>		Семестр – <u>2-ий</u>
		Лекції – <u>28</u> год.
		Практичні (семінар.) – <u>24</u> год.
		Самостійна робота – <u>30</u> год.
		Консультації – 8 год.
Форма контролю: <u>залік</u>		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є ознайомлення студентів із багатотисячним минулим нашої Вітчизни у сукупності суспільних і культурних явищ і подій, у їхньому поступальному розвитку, насамперед з історичними закономірностями і процесом становлення та розвитку Української держави як європейської країни від найдавніших часів до наших днів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є:

- дати студентам знання про основні напрями, тенденції та закономірності становлення й розвитку української державності, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку в контексті європейської цивілізації;
- ознайомити студентів із новітніми досягненнями української та європейської історичної науки;
- навчити студентів вільно оперувати історичними та культурологічними категоріями й поняттями та розуміти їх генезу;
- сформувати у студентів уміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні та культурні процеси, події та явища;
- виховувати у студентів почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу.

Вивчення навчальної дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» сприятиме розвитку у студентів навичок міжособистісного спілкування, а також здатності формувати та аргументовано відстоювати власну позицію за обраними темами історичного характеру.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної

області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя;

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Результати навчання:

РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості;

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави;

РН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

РН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни представлено у табл. 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин, відведених на:				
	У с ь о г о	в тому числі			
		Лекції	Практичні (семінари)	Самостійну роботу	Консультації
Змістовий модуль 1. Історія та культура України в європейському контексті від найдавніших часів до середини XVII ст.					
Тема 1. Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики	5	2		3	
Тема 2. Київська держава	7	2	2	2	1
Тема 3. Галицько-Волинська держава	7	2	2	2	1
Тема 4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	6	2	2	2	
Тема 5. Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.	7	2	2	2	1
Змістовий модуль 2. Українська історія та культура у європейському вимірі нового та новітнього часу					
Тема 6. Визвольна війна в Україні середини XVII ст. (Хмельниччина 1648–1657 рр.)	7	2	2	2	1
Тема 7. Руїна	5	2		2	1
Тема 8. Гетьманщина та інші українські землі в останній чверті XVII– 80-х рр. XVIII ст.	6	2	2	2	

Тема 9. Культурне життя українських земель у XVI–XVIII ст.	5	2		2	1
Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	6	2	2	2	
Тема 11. Українська революція 1917–1921 рр.	6	2	2	2	
Тема 12. Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	7	2	2	2	1
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	6	2	2	2	
Тема 14. Україна у післявоєнні роки та в період незалежності	6	2	2	2	
Тема 15. Українці за кордоном	4		2	1	1
Всього годин	90	28	24	30	8

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом на самостійну роботу виділено 30 години (табл. 3).

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ. України в контексті історії та культури Європи.	3
2	Київська держава.	2
3	Галицько-Волинська держава.	2
4	Українські землі у складі Великого князівства Литовського	2
5	Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.)	2
6	Визвольна війна в Україні середини XVII ст. (Хмельниччина 1648–1657 рр.)	2
7	Руїна.	2
8	Гетьманщина та інші українські землі в останній чверті XVII – 80-х рр. XVIII ст.	2
9	Культурне життя українських земель у XVI – XVIII ст.	2
10	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	2
11	Українська революція 1917–1921 рр.	2

12	Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	2
13	Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2
14	Україна у післявоєнні роки та в період незалежності	2
15	Українці за кордоном	1
	Разом	30

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового (модульного) контролів. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, навичок виконання практичних робіт, умінь самостійного опрацювання тем і здатності осмислення їх змісту, умінь публічного і письмового представлення опрацьованого матеріалу.

Завданням підсумкового контролю знань студентів є перевірка розуміння ними програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами навчальної дисципліни, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. Підсумковий контроль проводиться у формі е-заліку. Оцінка виставляється з урахуванням оцінок за змістові модулі. На залік виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання.

Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за поточний (максимум 40 балів) і підсумковий (максимум 60 балів) письмовий контроль, подано в табл. 4. Слід зазначити, що розподіл балів залежить від структури авчальної дисципліни.

Таблиця 4

Модуль 1 (поточне тестування)		Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль (залік)		Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	10	60		100
15	15		МКР №1	МКР №2	
12 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях; 3 бали – активність на семінарських заняттях	12 балів – підготовка і робота на семінарських заняттях; 3 бали – активність на семінарських заняттях		30	30	

Перехід від 100-бальної шкали оцінювання знань до шкали ECTS національної (5-бальної) шкали здійснюється за допомогою табл. 5.

Таблиця 5

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	
Оцінка	
90–100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1–59	Незадовільно

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Добржанський О. Історія України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.): практикум / О. Добржанський. Чернівці: Золоті литаври, 2008.
2. Історія Києва: від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів: Навч. посібник / за заг. ред. В. Ф. Колесника. К.: Книги – XXI, 2009.
3. Історія України від найдавніших часів до наших днів. Практикум / упоряд. С. В. Герегова. Чернівці: Наші книги, 2009.
4. Історія України від найдавніших часів до сьогодні / за заг. ред. А. П. Коцура. К.; Чернівці: Книги – XXI, 2010.
5. Історія України: Документи. Матеріали: [посібник / уклад., комент. В. Ю. Короля]. К., 2001.
6. Історія України. Документи. Матеріали. Посібник. К.: Академія, 2009.
7. Історія України: Хрестоматія: [Навчальний посібник / упор. В. І. Гусев, Ю. О. Калінцев, Г. І. Сургай]. К., 2003.
8. Історія української культури. Зб. матеріалів і документів / за ред. С. М. Клапчука та ін. К.: Вища школа, 2009.
9. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали. Довідник. У 2 ч. Ч.1. К., 2007.

Збірники документів (хрестоматії):

1. Добржанський О. Історія України (кінець XVIII – перша половина XIX ст.): Практикум. Чернівці: Золоті литаври, 2008.
2. Історія Києва: від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів: Навч. посібник / За заг. ред. В. Ф. Колесника. К.: Книги – XXI, 2009.
3. Історія України від найдавніших часів до наших днів. Практикум / упоряд. С. В. Герегова. Чернівці: Наші книги, 2015.
4. Історія України від найдавніших часів до сьогодні. / За заг. ред. А. П. Коцура. К.; Чернівці: Книги – XXI, 2014.
5. Історія України: Документи. Матеріали: [посібник / уклад., комент. В. Ю. Короля]. К., 2001.
6. Історія України. Документи. Матеріали. Посібник. К.: Академія, 2009.

7. Історія України: Хрестоматія: навчальний посібник / упор. В. І. Гусєв, Ю. О. Калінцев, Г. І. Сургай. К., 2003.
8. Історія української культури. 3б. матеріалів і документів / за ред. С. М. Клапчука та ін. К.: Вища школа, 2009.
9. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали. Довідник. У 2 ч. Ч. 1. К, 2007.
10. Хрестоматія з історії України для студентів вузів / Упор.: Б. І. Білик, Л. В. Дячук, Я. С. Калакура та ін.]. К., 2013.

Узагальнюючі праці, підручники:

11. Баженко В. Г. Історія України. К., 2015.
12. Білоцерківський В. Я. Історія України. Навч. посібник. / В. Я. Білоцерківський. К., 2011.
13. Бойко О. Д. Історія України. К., 2015.
14. Греченко В. А. Історія України. Модульний курс. Харків: Форсинг плюс, 2009.
15. Гусєв В. І., Казьмирчук Г. Історія України: Підручник. К., 2008.
16. Історія держави і права України: Підручник. У 2-х т. / За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. К., 2003.
17. Історія України. Навч.-метод. посібник для семінарських занять / В. М. Литвин, А. Г. Слюсаренко, В. Ф. Колесник та ін. К., 2005.
18. Історія України та її державності / за ред. Л. Є. Дещинського. Л., 2010.
19. Історія України: нове бачення / В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржій та ін.; [за ред. В. А. Смолія]. К., 2000.
20. Казьмирчук М. Історія України: Підручник. К., 2009.
21. Кормич Л. І. Історія України. Підручник. К.: Алерта, 2010.
22. Король В. Ю. Історія України: Навч. посібник. К., 2005.
23. Коцур А. П. Українська державність: історія та сучасність. Чернівці, 2010.
24. Лановик Б. Д. Історія України: Навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2011.
25. Литвин В. Історія України: Навч. посібник. К., 2002.
26. Остафійчук В. Ф. Історія України: сучасне бачення. К.: Знання-Прес, 2010.
27. Пасічник М. Н. Історія України: державні процеси, розвиток культури та політичні перспективи. К.: Знання, 2015.
28. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. К., 2011.
29. Рибак І. В. Історія України у проблемному викладі в особах, термінах, назвах і поняттях.: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2014.
30. Савченко Н. М. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2009.
31. Світлична В. В. Історія України: Навч. посібник]. К.: Л., 2002.
32. Світлична В. В. Історія України: Навч. посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти. Л., 2015.
33. Теплицкий Ю. М. От Киевской Руси – к суверенной Украине: цивилизационная преемственность. Луганск, 2000.
34. Уривалкін О. Нарис історії України (сер. XIII – сер. XVII ст.). Ніжин, 2003.
35. Черкашина Н. К. Історія України від давніх часів до сьогодення. К., 2009.
36. Шабала Я. М. Історія України. Посібник-практикум. Луцьк.: ВМА «Терен», 2013.
37. Шаповал Ю. І. Україна ХХ століття: Особи та події в контексті важкої. К., 2001.
38. Юрій М. Ф. Історія України: навч. посіб. К, 2009.

39. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероб. і розшир. К., 2005.
40. Пришляк В. В. Історія України: Навчальний посібник для студентів вузів. У 2 ч. Ч. 1: Від давніх часів до кінця XVIII ст. Брест, 2004.
41. Навчально-методичний практикум «Історія України: козацько-гетьманська доба (друга половина XVI – кінець XVIII)» для студентів спеціальності «Історія» / укл. О. Лильо. Л., 2015.

Довідники:

42. Верстюк В., Дзюба О., Репринцев В. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К., 1995.
43. Видатні постаті в історії України (IX–XIX ст.). К., 2008.
44. Історичні та художні портрети / Упоряд. В. І. Гусев (кер. авт. кол.). К., 2002.
45. Довідник з історії України (А–Я) / [за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста]. К., 2001.
46. Енциклопедія історії України / редкол.: В. Смолій (голова) та ін. ТТ. 1–10. К., 2003–2013.
47. Історична наука. Термінологічний і понятійний довідник. К., 2014.

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Стародавнє населення України у кам'яну добу.
2. Епоха міді на території України. Трипільська культура.
3. Господарство, суспільний устрій та культура стародавнього населення України в епоху бронзи.
4. Кочівники Північного Причорномор'я та Приазов'я у ранньозалізну добу: киммерійці, скіфи, сармати.
5. Грецькі міста-держави Північного Причорномор'я.
6. Проблема походження слов'ян. Давні слов'яни у I–VII ст. н. е.
7. Східні слов'яни у VII–IX ст.
8. Виникнення держави у східних слов'ян. Київська Русь наприкінці IX–70-х рр. X ст.
9. Політичний, економічний та культурний розвиток Київської держави за Володимира Великого та Ярослава Мудрого.
10. Основні тенденції розвитку Київської держави у 1054–1113 рр.
11. Володимир Мономах, його внутрішня та зовнішня політика.
12. Русь у період роздробленості. Монголо-татарське нашествя.
13. Культура Київської Русі.
14. Утворення Галицько-Волинської держави. Внутрішня та зовнішня політика Романа Мстиславича.
15. Галицько-Волинське князівство в часи правління Данила Галицького.
16. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича.
17. Політичне становище, соціально-економічний та культурний розвиток українських земель за литовсько-руської доби (1340–1569 рр.).
18. Люблінська унія 1569 р. та її вплив на українські землі.
19. Виникнення українського козацтва. Запорозька Січ.
20. Боротьба українського козацтва проти турецько-татарської агресії.
21. Козацькі війни в Україні наприкінці XVI ст.
22. Козацькі війни 20–30-х рр. XVII ст.

23. Розвиток культури в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.
24. Причини та характер Визвольної війни в Україні середини XVII ст. Хід війни у 1648–1654 рр.
25. Перебіг Визвольної війни у 1654–1657 рр.
26. Військо Запорозьке після 1657 р.
27. Наслідки та історичне значення Визвольної війни середини XVII ст.
28. Військово-політичне протистояння в період Руїни (1663–1676 рр.).
29. Поділ українських земель між іноземними державами наприкінці XVII ст.
30. Гетьман Іван Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика.
31. Пилип Орлик та його конституційний проект 1710 р.
32. Визвольна боротьба на Правобережжі на початку XVIII ст. Семен Палій.
33. Гетьманщина за наступників І. Мазепи (1709–1764 рр.).
34. Запорозька Січ у XVIII ст.
35. Обмеження та ліквідація автономії Гетьманщини у другій половині XVIII ст.
36. Гайдамацький рух на Правобережжі. Коліївщина 1768 р.
37. Три поділи Речі Посполитої та їхній вплив на українські землі.
38. Розвиток культури в Україні у другій половині XVII–XVIII ст.
39. Політичне становище та соціально-економічний розвиток Наддніпрянщини у першій половині XIX ст.
40. Суспільно-політичне життя в Наддніпрянській Україні у першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство.
41. Політичне становище та соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у першій половині XIX ст.
42. Суспільно-політичне і культурне життя в Західній Україні у першій половині XIX ст.
43. Розвиток культури в Україні у першій половині XIX ст.
44. Реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їхній вплив на розвиток Наддніпрянщини.
45. Суспільно-політичне життя та національні рухи в Наддніпрянщині у другій половині XIX ст.
46. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст.
47. Розвиток культури в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.
48. Українські землі на порозі XX ст.
49. Наддніпрянська Україна під час російської революції 1905–1907 рр.
50. Україна у Першій світовій війні.
51. Початок Української революції 1917–1921 рр. та її розвиток у період Української Центральної Ради.
52. Українська Держава у період гетьманату Павла Скоропадського.
53. УНР часів Директорії, її внутрішня та зовнішня політика.
54. Національно-визвольна боротьба на західноукраїнських землях. ЗУНР.
55. Злука УНР і ЗУНР 1919 р. та її історичне значення.
56. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.
57. Культура і духовне життя в Україні у 1917–1921 рр.
58. Передумови запровадження нової економічної політики. Соціально-економічний розвиток УСРР у період непу.
59. Суспільно-політичне та культурне життя в УСРР у 1920-х рр.
60. Індустріалізація в УСРР та її наслідки.
61. Колективізація в радянській Україні та її наслідки.

62. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: причини та наслідки.
63. Громадсько-політичне життя в радянській Україні у 1930-х рр.
64. Розвиток культури та мистецтва в радянській Україні в 30-х рр. ХХ ст.
65. Релігія та церква в радянській Україні в 20–30-х рр. ХХ ст.
66. Політичне становище та соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель у 20–30-х рр. ХХ ст.
67. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у міжвоєнний період.
68. Україна напередодні та на початку Другої світової війни (1939–1941 рр.).
69. Початок радянсько-німецької війни 1941–1945 рр. Окупація України німецькими загарбниками.
70. Нацистський окупаційний режим в Україні (1941–1944 рр.).
71. Рух Опору в Україні під час Другої світової війни.
72. Українська Повстанська Армія та її боротьба.
73. Відбудова народного господарства в УРСР у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. ХХ ст.
74. Суспільно-політичне та культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. ХХ ст.
75. Суть і зміст процесу «десталінізації» в УРСР у період хрущовської «відлиги».
76. Соціально-економічний розвиток УРСР у 1953–1964 рр.
77. Духовне та культурне життя в період «відлиги».
78. Накопичення кризових явищ у суспільно-політичній сфері УРСР у другій половині 60-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст.
79. Соціально-економічний розвиток УРСР у 1965–1985 рр.
80. Основні тенденції культурного розвитку радянської України у 1965–1985 рр.
81. Дисидентський рух в УРСР у 1965–1991 рр.
82. Горбачовська «перебудова» в Україні.
83. Утворення Народного руху України та інших політичних партій.
84. Основні тенденції розвитку культури в Україні у період «перебудови» (1985–1991 рр.).
85. Історичні передумови проголошення незалежності України. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.
86. Основні віхи державотворчого процесу в Україні у 1990-х рр.
87. Будівництво економіки незалежної України в 1990-х рр.
88. Культурне та духовне життя в незалежній Україні.
89. Незалежна Україна на міжнародній арені.
90. Україна-Європа: основні тенденції політичного, економічного та культурного співробітництва у першій чверті ХХІ ст.